

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Györgyváros M. utóda könyvkereskedése, hová a lap szerkesztési részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adtnak vissza.	FELVÉTEL-SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, CIVIKUS.	Nyitvatartási czímtételek soroként 40 fillérről közzétettek. Egyes lap ára 20 fillér.	Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Eldetési díjak a legközelebbben számoltatnak
--	--	---	---	---

A ki-és bevándorlás ügye.

A Romániában megindult tömeges zsidó kivándorlás ügye közlebről élénken foglalkoztatta nem csak Magyarország sajtóját, hanem a kormány körökét is. Igen, mert annak a nagymérvű mozgalomnak utja leginkább határainkon vezetett át, s éber szemmel kellett közködni a felett, nehogy a megindult hullámnak iszapja közöttünk rakodjék le.

Ezt a hullámzatot kormányunk elnöke szerencsés kézzel csillapította le, a ki diplomáciai úton a román kormánytól keresztül vitte, hogy a Romániából kiűldözött zsidók jó nagy része, s főként azok, kiknek az Amerikába tervezett kivándorlásra elég anyagi erejük nem volt, hazájukba, vagy is Romániába visszatérhesenek.

Kormány elnökünk eme gyors és sikeres lépésével általános emberi, de különösen Magyarország bellügyi és közrendészeti igazgatásának szempontjából nagy szolgálatot tett.

Ezzel nemcsak a magyar kormány tekintélyét mozdította elő, azáltal, hogy sikertült a román kormányt azon kötelesek felismerésére és teljesítésére bírni, melyeket ugy az erkölcsi törvények, mint az emberi jogszabályok parancsolnak azoknak, kik embertársaik kormányzására hivatják, hanem elhárította egyelőre hazánkról azt a veszélyt, mely annak a földöntúli népnek egy részének hazánkba való letelepedésével a már és túlságosan számban köztünk élő idegen származású hitorszók által kihasznált népek még nagyobb mérvű kiszípolozását eredményezte volna.

A kormányának emez érlyes diplomáciai közelépése, mondhatjuk, nekünk használt talán legtöbbet, kik Románia közvetlen közelében élünk, s a kikre a kivándorlók inváziója első sorban nehezedett volna; mert be kell vallanunk, hogy közügyeink eljárási részében

hiányzik az az érly, melynek eme jövővények beözlésével és megtelepedésével azben nyilvánulnia kellene. Minden nap látunk újabb-újabb alakokat az egyes községekből feltűnni, kik hitorszónik látogatása címén és ürügye folytán ezeken védszárnyai alatt tartozkodnak községeink s telepednek le a nélkül, hogy ebbeli szándékukról, kereset módjukról és vagyoni viszonyaikról, sőt még származási helyükről is kikérdeztetnének, s e közben eltelve két év, törvényeink szerint az állandó letelepedhetéare már jogot formálnak.

Ha tehát a magyar bellügyi kormány érlyes kitartása és czél szerli intézkedései folytán egyelőre a nagymérvű mozgalommal szemben sikertült megakadályozni azt a közveszedelmet, hogy az existenzia nélkül sztkölködő idegen honosok országunkat eláraszzák s azzal az invázióval, mely minket fenyegetett politikai, nemzet gazdasági, közbiztonsági és még közegészségügyi érdekeinket is veszélyeztetnék, kétszeres kötelessége hatóságainknak éber szemmel örködni a felett, hogy a közügyi eljárási módok a fennálló tilalmat teljes érlyvel betartsák s a mutakozó idegennel szemben a törvényes eszközök felhasználása mellett a legerélyesebben járjanak el, mert a törvényes védekezési jog arra nekik meglévén adva, csak kötelesség érért követnek el, ha azt gyakorolni elmulasztják.

A bellügyi kormányának ugyancsak a kivándorlás ügyére vonatkozó közlebbi fontos intézkedéseiről emlékeztetünk meg, mely a hazából való kivándorlás korlátozására vonatkozik.

Törvényeink ezelleme szerint a költözököszi szabadságot korlátozni alig lehetvén, külföldre szölv utlevelet senkitől sem szabad megtagadni, ha az utazást a vonatkozó törvényben felállított némi korlátok nem akadályozzák.

Sajnos, hogy ezt a szabadságot honfittáraink között is évenként igen sokan veszik igénybe s annál fogva egyes családok különösen az ország felvidéki részéből nem is a kontinensre, hanem idegen világrészbe, Amerika egyes államaiba tömegesen szoktak kiköltözni, s a mi köztünk, székelyek között szokatlan eset, közlebről akadt egyik községeben oly egyén, aki könyvelésével a tyjától kapott örökségét elpazarolván, egyenesen Amerikába szándékozott kivándorolni, s arra már utlevelet is kapott, hogy ott új életet kezdjen és ismét vagyona legyen, mintia bizony ott is a dézsa fenékiig tejtl volna.

A bellügyminiszter az első említett rendeletével nem az utazási szabadság korlátozására törekedik, hanem kutatván a kivándorlók okait azt czélozza, hogy első sorban a kivándorlásra csábító ügynőköt körlehetetlenül üldöztesse.

A külföldi hujós társaságok lelketlen ügynökei ugyanis bejárják az országot s nyomtatványokkal szokták elárasztani az egyes vidékek földműves lakosait, melyekben fényes ígrettekkel édesgetik a szegény, sorával elégtelen parasztot a kivándorlásra.

A kormány tehát ezen újabb intézkedésével olykép akarja a kivándorlásra csábító nyomtatványok terjesztését megakadályozni, hogy azoktól a postai és vasuti szállítási szabadságot megvonja, s terjesztők ellen pedig érzékeny büntetést alkalmazz. Ezen kívül a hatóságok tisztviselőinek kötelességükké teszi, hogy a köznépet, világoztassák tel arról, miszerint Amerikába be sem eresszik a félre vezetett, vagyontalan kivándorlókat, kik ott a legzomorubb soranak és hányattatásnak néznek közlően is elébe.

Ezen sajnós tüneteknél is tehát a kormány rendelet ülvös hatására csak akkor számíthatni, ha annak meglagyá-

itait a hatóságok azon szellemben teljesítik, mely annak teljesen megfelel; de hogy a Székelyföldről különösen a szomszéd Romániába való kivándorlás is lényegesen csökkentésének, fölsötte szükségén volna minden liberális felfogás mellett is a kormánynak oly törvényhozási intézkedés iniiciálása, mely különösen az egész családok részére való utlevél kiállítását erősen korlátok közé szorítaná.

Zászló szentelés.

Szép, nevezetes és jelentőségteljes ünnepély folyt a folyó hó 5-án Gyergyó-Ditróban az ottani ipartestület új zászlójának felszentelése alkalmából.

Szép volt az ünnepély, mert előnkbe tárta azon szívélyes viszonyt, mely a gyergyói társadalom különböző osztályai között fennáll, nevezetes, mert az új lobogó kibontásában kezdetül és kiinduló pontját látjuk egy jobb jövőnek és a gyergyói kézműipar fellendítésének, jelentőség teljes végre, mert a zászló szentelés épen összeesik azon idővel, midőn a kereskedelmi miniszter látogatása alkalmából a nagyboly foku érdeklődés egy a kormány, mint a társadalom részéről megnyilvánult a székely ipar és a székely kézműiparok aora iránt.

Az ünnepély természetesen nagyszámú közönséget gyűjtött össze, melynek sorában ott láttuk *Dorszáki Szoma*, ny. miniszteri tanácsost és kedves nejét, ki a zászló anyai tiszet teljesítette. A kereskedelmi és iparkamarát Tauszig B. Hugó, kir. tan. elnök, Szakács Péter titkár és Orley ipartestület képviselői, jelen volt dr. Lázár János fűzőszabó, a csik-szeredai és gyergyó-szentmiklósi ipartestület képviselői 4-4 tag, Ditró és a közeli vidék intelligenciája és a szomszédos községek lakói is igen nagy számban.

Az ünnepély két helyen, a templomban és a sétányon felállított sátorban folyt le, előbbi helyen történt a zászlóának megáldása, utóbbin a díszgyűlés.

Vasárnap már kora reggel tarasz kővessék kezítették elő a közönséget a nem minden nap eseményre, délelőtt 8 órakor az iskola előtt a piac téren felhangzott Hama nagyváradi primás zenekarának *Lakóczy indója*, elkezdődött a gyűlékezés. Az ipartestület tagjai az iskola dísztermében gyűltek egybe s innen egy kiállítás-

A „CSIKI LAPOK” TARCZAJA.

Zrinyi Miklós a költő és hadvezér.

Iris Geomortánus P. Gaudencus.
(Folytatás.)

Mint Jupiter villog több csillagok között,
Avagy hyacinthus szép virágok között,
Igy Zrinyi tünöklék nagy főurak között.

„Igen tudós, vitész, nagy tanácsos, nemzetéhez buzgó, vallásában nem babonas, nem képmutató és üldözö, mindent igen megbecsülő, nemes, adakozó, józan életű, az ilyeneket s az igaz mondókat szerető, részezet, hazugot, falánkot, gyűlötlő, nagy és szép termelt, lelki és ábrázatu.” „Férfi” volt. Igaz ember volt, tisztia fejű, meleg szívűvel, nem ment az ember nagy és apró, nemes és alacsony szenvedélyeitől; heves, lobbanékony természet, mely a parancsoláshoz, nem pedig az engedelmességhez szokott. De senki sem szerette haraját jobban, forróbban nála, senkiben sem keltezték nemzete szenvedései olyan saigó fájdalmat, mint az ő fionom idegzett keblében, s senki sem gondolkodott, töprekedett, fáradozott, annyit a szenvedések orvoslásán, mint ő.

„Magyar vilátszék földre temetett csontjai, s azok nagy lelkeké umbró (árnyai) nem hagyják nékem aludnom, mikor kívánom, sem henyélnem, mikor kívánom is.” Öccsével Péterrel, a határésleken, folytonos harczer vívott hol támadólag, hol pedig védeleg a törökökkel. Soha sem pihent. Sem a harcizaj és fegyverzörög között, sem pedig csendes magányában, nem feledkezett meg nemzetéről; folytonosan annak nagyágán, emlékezésén munkálkodott. Pusztuló nemzete talpra állításán, országa régi hatalmának felújításán fáradozott.

Életének a harezok hosszu, szakadatlan láncozatában is, folyton tanult és olvasott s kora műveltségének teljes birtokában lévén, karddal és tollal egyaránt szolgált hazáját.

Korának bajai és nemzetének szenvedései fölötti fájdalommal ily szavakban jajult föl! „Vizek, hogy nem zúgtok! Magyar földünkben s annak sok templomaiban fekvő régi szent jámborok s maradványok szerető, istentelő elcink, hogy föl nem támadtak s hogy nem dorgáljátok meg mostani lakosait országunknak”.

Az országot minden tekintetben át akarja alakítani s a reform munkát első sorban is a legfőbb körökben akarja kezdeni, midőn így szól: „Reformáljuk magunkat elősöbben, a kik elei vagyunk az országunk, azután az utat unak válasszátok”.

Magán levelei, költői és hadtudományi munkáival mind nemzetének fölbrelesztésén, tette buzditásán és talpra állításán buzgólkodott.

„Oh én édes grófm, édes öcsém uram — irta egyik barátjának — mely igen szép hazánk, nemzetünk! Láthatod-e azt százsz szemmel és megnyughat-e lelked rajta, hogy semmit ne csellekedjél”. Néha maga is borogó pillantással, rettegve néz a jövő elé. Ugy li tom — kesereg ilyenkor — minden veszély összeesküdtöt megnyomorodott hazánkra és nemzetünkre és nem hiszem, hogy sokáig lett volna egy nemzetnek is ugy minden reményesség kívül való ügye, mint minkéunké vagyom.” Majd imigy busong: „Bizony dolog, minden szerencsétlenségéknél feljebb való az, hogy lássa ember nemzetének, hazájának utolsó végszedelmét.” De ha veszni kell, azt akarja, hogy minden jó magyar azon legyen, hogy „a mi veszedelmünk is ne essek az ellenség romlása nélkül”.

A tott és cselekvés embere lévén, a hazásai fájdalom és elkeseredés nála nem tudott állandóan tulsúlyban maradni. Munkájában folyton a nemzet aletságának és tértlenségének felbrelesztésén, megszűntetésén működött, azonban a vele egyenrangúak közül többen, a kik nem elvérték, hanem előmenettel és vagyongérr küzdöttek, irigykedve néztek népszerűségét s vele szemben ellenszenvesen állottak. De a nemzet nagy része és az értelemiség irigyésé nélkül csodálta hói testeit a harezmezőn, törökveszék az irodalom terén. Zrinyi a nemzeti érzésnek, örömeinek és bánatának, szenvedésének s reményének adott kifejezést, azért áldottak, csodáltak nagyon sokan, de tetre meg sem bízultak. Elismerték vezárnek, apostolnak, de a vezárnek nem volt hadserege, az apostolnak nem voltak áldozatkész hívet; azért elhatározta, hogy nem tollal, hanem karddal fogja nevet a halhatatlanság könyvébe beírni.

III.

Ellentétben a békepárttal a törökökkel szemben harczer kívánta, mivel az volt a meggyözdése, hogy Magyarország lassankint teljesen elfog vérzeni a török csapásai alatt, ellenben képesnek tartá a nemzetet arra, hogy öröknek egysítésével visszavetheti azt. E szempontból sürgette a nemzeti hadsereg fölállítását s erre vonatkozó nézetét nagy elmélel a szépen udja elő a török „aflum mákony ellen való orvosság” című munkájában. Az 1661-iki évben a Mura torkolatánál, török kézben lévő területlen, Új-Zerivár nevű erősséget építtetett, a melynek építéséhez az udvar is — mely ekkor már Erdélyhez hajlott — megnyugodott a 1662-ben királyi örséget helyeztek bele. Új-Zerivárnak királyi várrá való tétele azonban még nem jelentette azt, hogy az udvar elfo-

gadta Zrinyi Miklós politikáját. Sőt ellenkezőleg. Midőn a török Leopoldinak Erdély ügyeibe való beavatkozásait békeszéknek vette s követelte a német had kivonását Erdélyből, erre kézenk is nyilatkozott, csak Erdély szabad fejedelm-választó jogának elismerését kívánta a portától.

A 26 éves dicsőségsszomjas, török fővezér, a ki hazájának a nagy Szulimán korabeli fényét, dicsőségét óhajotta helyre állítani, minden békekísérletet megghiustott. A diván, Erdély fejedelm-választó jogát elismerni, a szabad hajduk kerülését megszabadni, egy általán nem vala hajlandó, sőt még Székelyhidat, Nagy-Károlyt és Kállót is követelte; mind e fölött pedig még Új-Zerivár lerontását is kívánta, mint a béke alatt annak ellenére épültet. A hadjárat tehát Leopold ellen 1663. tavaszán határozottá lett.

Küprül Achmed Eszéken keresztül Budára vezette hadait. Bécsben nagy volt a remegés. Követek küldettek Eszékre és Budára is a nagy vezérhez, igyvény, hogy a török által szabott föltevételeket elfogadják s ezeken kívül még Zerivárra leromboltatásába is beleegyeznek. A nagy vezér azonban ezzel most nem volt meglégedve, fokozta igényeit s kijelentette, hogy a tett ajánlatokon felül még 30 ezer arany évi adó, vagy egyszer s mindenkorra 200 ezer tallér leaz a béke ára.

Százszernyi hadával július utolsó napjain megindult Ercsúrjvárra felé. Az első had aug. 5-én ment át a Dunán Estergomnál, hol hidat veretett. Forgách Adám, ercsúrjvári főkapitány, azon reményben, hogy az áltelt török hadon biztos győsemet nyerhet, hatszernyi sereggel Párkányhoz rohogott, de a már 30 ezere aszorodott törököktől nagy vere-

VERESS SÁNDOR dr.,

megyei tisztifőorvos

orvosi rendelője és fogorvosai műterme
(145) 6-10 Csik-Szeredában
Nagy Ferencz dr. házában.

*****

LÁZÁR PÉTER,

DIVAT- és KÉZMŰ-ÁRU KERESKEDÉSÉBEN
GYERGYÓ-SZT-MIKLÓSON,

Egy segédi állás

azonnal betöltendő.

Ajánlatok fennni eszések küldendők.

(147) 2-3

*****

Szám 7919-1900

II. a. i.

Pályázati hirdetés.

Csikvármegyében a Gyergyó-Tölgyes járási főszolgabírói állás és főispán ur ó mltsaga beosztásától függő egyik szolgabírói állás üresedésébe jöven a törvényhatóság legközelebbi közgyűlésén választás útján fognak betölteni. A főszolgabírói állás javadalmazása 2400 korona évi törzsfizetés, 600 kor. lakbér, 600 korona utazási, 200 korona irodai átalány és 384 korona vármegyei segély.

A szolgabírói állás javadalmazása 2000 korona évi törzsfizetés, 400 korona lakbér, és 233 korona 80 fillér vármegyei segély.

Felhívom mindazokat, kik ezen állások bármelyikét elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. törvényczikk értelmében szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **augusztus hó 20-ig** nyújtsák be megjegyezvén, hogy a később beérkezett folyamodványok figyelembe vételni nem fognak.

Csik-Szereda, 1900. év július hó 27-én.

Beceze Antal,
alispán.

A Csik-Szereda város vasúti állomásától 1/4 órányira eső híres bucsujáró helyen, a kies fekvésű Csik-Somlyón, a hol főgimnázium, tanító-képezde és szeretház van, a főutczában egy hold területen fekvő, kitünően épült adómentes

uj kőház

5 szobával, konyhával, kamrával, kettős pinczével, udvarral, gazdasági épülettel, egy dísz- és egy gyümölcsös-veteményes kerttel örökhatáron eladó. [159] 1-

Értekezhetni Pap András, főgimn. tanúrral Székely-Udvarhelyen.

*****

Sertés betegségek elleni por.

A sertésstenyészítő gazdák és birtokosok figyelmébe!

A 13652. sz. a. szabad. és törvényesen védett „Állatok emésztését elősegítő Somogyi Géza-féle porral”, ma már mindenféle állatnál alkalmazzzák a gazdhaságokban. Az ország legelső uradalmai, birtokosai, gazlaközönség, állatorvosok stb. stb. írják, hogy nem csak sertésbetegség ellen, de bármely állatnál bevált **étvágy és emésztés elősegítésére és a hisás gyors fejlesztésére**, valamint **betegségek ellen** is sikeresen használták. — Különleges forrást és elárúástási hely

Grünwald Albert,

vegyeskereskedése Csik-Szeredában.
Hova a megrendelések küldendők.

*****

A BÜNVÁDI PERRENDTARTÁS

Most jelent meg:

MAGYARÁZATA.

ÉVI XXXIII. TÖRVÉNYCZIKK.

I. és II. KÖTET.

IRTA

DR. PERJESSY MIHÁLY,

calvázeretel kir. író. elnök.

Kapható Györgyjakab Márton utóda, könyvkereskedésében Csik-Szeredában. Egy-egy kötet ára 4 kor.

*****

A németországi

mezőgazdasági szövetkezetek

Most jelent meg:
írta *Páris Frigyes*, csik-szeredai kir. ügyész és kapható Györgyjakab Márton utóda könyvkereskedésében Csik-Szeredában. Ára **1 korona 20 fillér**, postán küldve **10 fillérel** több.

*****

A sörizlet terén 22 éven keresztül kifejtett eredményes működéseim következtében sikerült nekem Magyarország két legelső sörgyárának bizalmát megnyernem a mennyiben a

Dreher-féle és az Első magyar részvény söröző

sörgyarak brassói főraktárak vezetését reám ruháztak.

Az említett két legtekintélyesebb czégek külön hírneve és Brassóban 22 éven át elismeréssel talalkozott üzleti működésem felbátorítanak engem arra, hogy az igen tisztelt közönséget felkérjem miszerint megremélésüvel engem felkeresni sziveskedjenek a magam részéről bizosítom az igen tisztelt közönséget, hogy mindenkor csak a legjobb minőséget fogom szállítani.

A legkisebb megrendelés üveges sörrel 50 üveg, hordokban pedig 25 liter.

Kívánatra árjegyzékkel szívesen szolgálok.

Teljes tisztelettel

KASZIK ANTAL

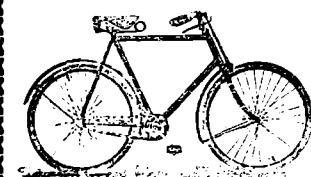
BRASSÓ, hosszu-utca 104.

[121] 10-

KERÉKPÁROK

már 100 forintért is kaphatók!

Csik is elsőrangú gyárak állandó nagy raktára u. m. „Schluditz” dresdai „Patria” sallingeni, „Noricum” lincznélküli, „Styria-Puch” eredeti, „Nascott”, „Helical-Premier” stb. feltűnően olcsó árak, felszerelések.

Nagy mechanikai műhely!

GROSZ FRIGYES,

[127] 8-15

Kolozsvár, Beltorda-utca „New-York”-szálloda mellett.

*****

GYÖRGYJAKAB MÁRTON UTÓDA

DRESZNÁNDT VIKTOR

könyvnyomdája, könyv-, papir- és írószer-kereskedése Csik-Szeredában.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát mindenféle

népiskolai tankönyvekből

és iskolai kellékekből u. m.: vonalzók, palatáblák, tisztázati rajzfüzetek, igen jó plajbászok, íróttalok, közönséges és díszes tollnyelvek, tolltartók, tintatartók, rajzeszközök, körzők, festő-ek és festőecsetek, egyenes és háromszög vonalzó, mindenféle községi, egyházi, iskolai és ügyvédi nyomtatványok stb. stb. ből.

Továbbá **duvalasztékú üzleti-, jegyző-, ima- és énekeskönyveit.** Ugyszintén kaphatók: **vegyes ifjúsági iratok, mulattató képes mesekönyvek, mindenféle szépirodalmi és füzetes kiadványok.**

Jól berendezett papírüzletében

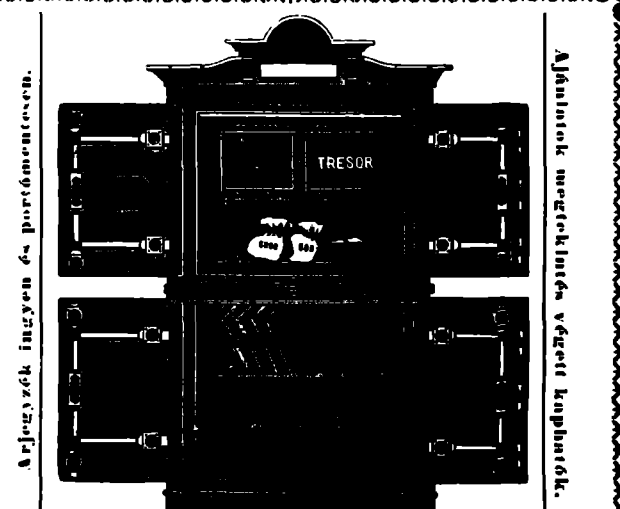
kapható: **közönséges írópapír, nagy csomagoló, jó rajz-papír, rózsaszín és fehér itató, kok másoló és mindenféle szines papírok, selyempapírok.** — Igen nagyvalasztékú **levélpapírok** angol és francia gyártmányú díszes dobozokban **90 fillértől 10 koronáig**, nagyvalaszték névnap- és újévi **kártyákból, díszes emlékkönyvek és albumokból.**

Különösen ajánlja elismert jómínőségű **fekete tintáit** nagyban és kicsinyben: továbbá **piros, carmin, lila, kekszálú tintáit, festékeket, olvasztott mézga (gummi), jegyzőtinta, pecsétviasz, ragasztó ostya, szines irodai spargát.**

Továbbá ajánlja a saját kiadásában megjelent és nagy elterjedésnek örvendő

„Órangyal” és „Ártatlanok őrangyala”

czimű ima- és énekkönyveit; „**Erenek gyöngyö**”-t; „**Halotti szolozsmák és szertartások könyve**”-t; „**Irva-olvasás**”-t; „**Csikmege földrajza**”-t.

A legjobbn és szolidabb

TÜZ ÉS BETÖRÉS ELLEN BIZTOS VASSZEKRÉNYEK

kaphatók, melyek az Ország erdélyi részeiben egyedüli vasszekegygyárban készültek. Továbbá vasszekevények, kőszégek, templomok és anyakönyvezetők számára részletfizetésre mindenféle nagyságban szállíthatnak és raktáron tartatnak.

Teljes tisztelettel

MOESZ GUSZTÁV, vasszekevény gyáros

NAGY-SZEBEN.

Csikvármegye vezérigynöksége Györgyjakab Márton utódánál, Csik-Szeredában.